

O EDIȚIE DE EXCEPȚIE A DESCRIERII MOLDOVEI DE DIMITRIE CANTEMIR

Dr. Igor CERETEU

Moștenirea culturală a lui Dimitrie Cantemir a fost și continuă să fie evaluată la cel mai înalt nivel de către savanții din întreaga lume. Dovadă în acest sens este și apariția în anul 2011 la Editura „Нестор-История” din Sankt Petersburg a uneia dintre cele mai valoroase opere a ilustrului învățat, om politic, scriitor – *Dimitrie Cantemir, Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei, o ediție bilingvă latină-rusă*. Lucrarea a început să fie scrisă în Moldova și Constantinopol și încheiată în Rusia în anul 1716. Pe parcursul secolelor a avut o arie destul de extinsă de circulație în întreaga Europă prin ediții germane, ruse, latine și românești, inclusiv la Chișinău.

Prezenta ediție a fost pregătită în baza variantei latine a *Descrierii Moldovei* a lui Dimitrie Cantemir, după *Codicele* lui Alexandru Sturza, datat cu mijlocul secolului al XVIII-lea și care este considerat cel mai complet dintre cele trei manuscrise latine cunoscute până în prezent. Autorii studiului introductiv l-au definit drept *Codicele Sturzan* după numele lui Alexandru Scarlat Sturza, în biblioteca căruia s-a aflat un timp manuscrisul. După moartea lui biblioteca s-a risipit, iar manuscrisul a fost identificat în 1946 în Biblioteca „A.M. Gorki” din Odessa (Ucraina).

Revenind la recenta apariție editorială de la Sankt Petersburg, vom arăta că la realizarea ei alcătuirii au recurs și la cele două manuscrise latine ale *Descrierii Moldovei*, din 1716 și 1727, care se păstrează la Institutul de Manuscrise Orientale din Sankt Petersburg, dar care sunt incomplete. Editarea acestei opere, la care s-a lucrat mai mulți ani, este rezultatul colaborării oamenilor de știință de la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei cu cei din Sankt Petersburg de la Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Rusiei și este dedicată memoriei academicianului Virgil Cândea (1927-2007) și profesorului Dan Slușanschi (1943-2008), doi iluștri cercetători români, care și-au consacrat întreaga viață cercetării, traducerii și publicării operelor lui Dimitrie Cantemir.

Volumul cuprinde un *Cuvânt înainte* din partea editorilor (p. 8), semnat de N.L. Suhaciov și S.E. Erlih, în care se explică unele detalii și împrejurări ale apariției acestui volum. Izvoarele și princi-

Дмитрий Кантемир, *Описание Молдавии: Факсимиле, латинский текст и русский перевод Стурзовского списка/сост. и общая ред. Н.Л. Сухачева; предисл. А. Ешану и П. Балмуша; подготовка текста С.Д. Клейнер и Н.Л. Сухачева; пер. с лат. А.В. Андреева и Е.В. Шевцовой; Коммент. В. Ешану и А. Ешану. СПб.: Нестор-История, 2011. - [4] с., 1 л. портр., 434 + CDVI с.*

piile editării cărții sunt expuse detaliat de coordonatorul volumului N.L. Suhaciov în (p. 9-17). Studiul introductiv, în care este urmărită istoria elaborării, datarea și circulația *Codicelei Sturzan*, este semnat de academicianul A. Eșanu și P. Balmuș (p. 18-34). În continuare, volumul cuprinde textul integral latin al *Descrierii Moldovei* (p. 35-167), îngrijit și pregătit de S.D. Kleiner și N.L. Suhaciov, precum și traducerea în limba rusă (p. 168-287) realizată de A.V. Andreev și E.V. Șevțova. Pe lângă varianta în limba latină și traducerea în rusă volumul mai cuprinde numeroase note și ample comentarii elaborate de Valentina Eșanu și Andrei Eșanu (p. 288-345), care varsă lumină asupra fiecărui capitol al operei cantemiriene și sunt de mare ajutor cititorului. Ediția este înzestrată cu numeroșii indici: de nume (p. 365-390), de personaje biblice și mitologice (p. 391-393), de etnonime și grupuri locale de populație (p. 394-396), geografic (p. 397-414), de noțiuni istorice (p. 415-430), de formule lexicale (p. 431), după care urmează lucrarea în facsimil păstrată la Biblioteca „A.M. Gorki” din Odessa (p.I - CDVI).

Volumul a văzut lumina tiparului cu sprijinul Fondului umanitar științific din Rusia, datorită căruia a apărut în condiții grafice excepționale. În totalitatea ei, această ediție reprezintă o valoroasă realizare academică de înaltă ținută științifică și va servi mulți ani înainte drept sursă de informare atât pentru oamenii de știință, cât și pentru cititorul larg care manifestă interes față de istoria și cultura Țării Moldovei, față de opera scrisă a lui Dimitrie Cantemir.